

28. 2. 2023

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Glosa z veřejného práva - aneb velezrádné hodinky, vlastizrádné holínky

Ačkoliv studenti o autorovi této glosy říkají, že by Švýcaři mohli jeho tep používat k seřizení svých hodinek, občas i jeho něco tzv. vytočí. Před pár dny to byla anketa v jednom celostátním prestižním listu.

In medias res - v kvízové anketě MF Dnes (11. 1. 2023) si kvarteto z osmi kandidátů spletlo velezradu a vlastizrada, tedy de facto středoškolské učivo. A to dva z chybuřících nejen, nejenom že mají maturitu, ale dokonce působili i jako rektoři významných univerzit v Brně a Praze. Smutné. Hodně tristní.

Stejně jako holínky a hodinky, i když se obojí natahuje, nejsou velezrada a vlastizrada totěž.

Velezrada: pachatelem tohoto ústavního deliktu může být v Česku pouze a jen prezident republiky. Velezrada není a ani být nemůže typem trestného činu, neboť prezident je podle článku 54, odst. 3 ústavy z výkonu své funkce trestně neodpovědný. Prezidenta České republiky lze stíhat pro citovanou velezradu (nikoliv vlastizrada) v Brně Ústavním soudem, a to na bázi žaloby Senátu Parlamentu ČR. Případným trestem zde může být ztráta prezidentského úřadu a způsobilosti jej znovu nabýt.

Velezradou se podle zákona o Ústavním soudu rozumí jednání prezidenta naší demokratické republiky směřující proti svrchovanosti a celistvosti republiky, jakož i proti jejímu demokratickému řádu. Dodejme, že velezrada je zakotvena v článku 65 naší normy norem, tedy Ústavy ČR.

Ústavní žaloba proti prezidentu republiky musí obsahovat přesné vylíčení jednání, jímž se měl prezident republiky dopustit velezrady, spolu s uvedením důkazů, o které se ústavní žaloba opírá. Ústavní žalobu o velezradě projednává Ústavní soud přednostně před ostatními návrhy.

Naopak vlastizrada je čin méně výlučný (exkluzivní), může se jí dopustit každý, kdo má trestněprávní způsobilost. Prostě každý smrtelník mimo prezidenta republiky.

K jádru právní věci: Vlastizrada je trestný čin podle ustanovení § 309 trestního zákoníku. Spáchá ho ten občan Česka, jenž ve spojení s cizí mocí (jakýkoliv stát mimo Českou republiku) nebo s cizím činitelem (osoba, jež sice není oprávněna jednat jménem cizího státu, ale má na politické dění v něm významný vliv) spáchá trestný čin rozvracení republiky (§ 310), teroristického útoku (§ 311), teroru (§ 312) nebo sabotáže (§ 314). Za takový čin zákon stanovuje trest odnětí svobody na patnáct až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutí majetku nebo výjimečný trest.

Běžnému občanu možno takovou neznalost jistě odpustit, nicméně ti, kteří se ucházejí o post hlavy státu, by měli věci týkající se prezidenta republiky určitě znát. Navíc v českém systému přímé volby, kde jsou obdobné testy jako doma, a spíše než o program, jde o vlastní osoby kandidátů.

JUDr. Petr Kolman, Ph.D.,
VŠ pedagog, právník a publicista

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Vybrané otázky poskytování zdravotních služeb na dálku](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Rozhovor s JUDr. Veronikou Janoušek Rudolfovou, samostatnou advokátkou specializující se na sportovní právo](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [DEAL MONITOR](#)
- [Fotbaloví agenti vs. FIFA ve světle stanoviska generálního advokáta Soudního dvora Evropské unie](#)